

GAZETA ROLNICZA

Wychodzi 2 razy w tygodniu: w środy i soboty.

Prenumerata:

W kraju rocznie 12 zł, półrocznie 6 zł,
kwartalnie 3 zł, numer pojedynczy 15 gr.

Wydawca: Śląskie Tow. Wydawnicze w Cieszynie.

Do podpisywania upoważniony:

ks. Andrzej Zajac, proboszcz w Woszczycach (pow. Pszczyna).

Nr. Konta w P. K. O. w Katowicach 306.901.

Redakcja i Administracja: Cieszyn, Konwiktowa 8. Telefon 214.

Cena ogłoszeń:

Wiersz garmondowy 90 gr, przy wielo-
razowym umieszczeniu zniżka.

Numer 30.

W Cieszynie, dnia 9 sierpnia 1930.

Rok I.

Sprawa podniesienia rolnictwa jako problem międzynarodowy.

Konferencja w Sinaja.

Rolnictwo wszystkich państw europejskich przeżywa tak trudne czasy, że poszczególne rządy na gwałt szukają środków, któreby zapobiegły dalszej katastrofie gospodarczej ich rolników a pośrednio także państwa. W pogoni za środkami niektóre z nich spozstrzegają, że nie wystarczą tu zarządzenia wewnętrzne i wnoszą sprawę rolnictwa na forum międzynarodowe.

Tak odbyła się w tych dniach w Sinaja konferencja Rumunii, Jugosławji i Węgier, powodując liczne komentarze natury politycznej w prasie europejskiej.

Dwom państwom rolniczym „małej koalicji“, Rumunii i Jugosławji, tak dała się we znaki ekonomiczna przewaga Czechosłowacji, że razem z dotychczasowym wrogiem swoim, Węgrami, zasiadły do stołu, by radzić nad sprawami rolnictwa. Dwa problemy zajmowały przedstawicieli tych państw: kwestja zbytu i kwestja cen.

Chociaż oficjalne komunikaty niewiele mówią i przede wszystkim zamilczają, w jakim stopniu przy wykonywaniu uchwał konferencji mają współdziałać Węgry, to jednak w ogólnych zarysach stwierdzić można, jakimi drogami rządy reprezentowane na konferencji pragną pójść, by poprawić położenie rolnictwa. Wysłunęto głównie dwa środki zaradcze:

1. **Uzgodnienie polityki celnej.**
2. **Umowy z państwami przemysłowymi, zwłaszcza z Czechosłowacją.**

Zarządzenia w zakresie uzgodnienia polityki celnej mają produktem rolniczym tych krajów ułatwić zbyt na targach europejskich. Niektórzy widzą w tej próbie współdziałania początek unji celnej tych państw agrarnych.

Osobne umowy z państwami przemysłowymi mają zapewnić przywileje celne dla kontyngentu rumuńskich i jugosłowiańskich względnie węgierskich produktów rolnych w Czechosłowacji a ewentualnie także w Niemczech. W zamian za to Rumunia i Jugosławja proponują Czechosłowacji przywileje celne dla pewnego kontyngentu towarów przemysłowych.

Nad rezolucjami przyjętymi w Sinaja, mają jeszcze obradować rzeczoznawcy wszystkich trzech państw, a ważną rolę w urzeczywistnieniu tych projektów przeznaczone ministrom handlu i przemysłu poszczególnych państw, reprezentowanych w Sinaja.

Konferencja w Warszawie.

Z konferencją w Sinaja zbiegła się inicjatywa rządu polskiego w sprawie położenia rolnictwa. W tej sprawie ma się w najbliższym czasie odbyć konferencja w Warszawie. Konferencja ta obejmie także państwa o charakterze przemysłowym jak Czechosłowację. Nie wiadomo jeszcze dokładnie, kto w niej weźmie udział, ale już obecnie można stwierdzić, że będą tam reprezentowane państwa bałtyckie, Finlandja, Estonia, Łotwa i państwa małej koalicji, a zapewne także Węgrzy.

W ostatnich dniach projektowaną konferencją żywo się zajęły Sowiety, zarzucając Pol-

Widmo bolszewickie nad Chinami.

Rząd nankijski znajduje się w coraz to trudniejszym położeniu. Ma przeciw sobie szereg generałów, a ostatnio Chiny stały się widownią groźnej wichury bolszewickiej.

Wojska rewolucyjne zorganizowane zostały przez rosyjskich generałów, za pieniądze sowieckie. Rosja ponownie podjęła próbę zawojowania Chin.

Oddział czerwonej armji w sile 8.000 ludzi napadł na miasto Szang-Sza i po wyrznięciu w pień przeszło 200 mieszkańców, doszczętnie spłądował wszystkie domy i sklepy. Reszta mieszkańców zdołała zbiec.

Do Szangsza przybyła dalsza kanonierka amerykańska i włoska. Wedle ostatnich wiadomości, przybyłych do Szanghaju, w Szangszy zburzono wszystkie budynki publiczne i misyjne z wyjątkiem urzędu pocztowego i szpitala misyjnego.

Wiadomości japońskie w Hankau powiadają, że w Tsingtau wysadzono na ląd oddziały floty mandżurskiej, by zapobiec ewentualnej grabieży miasta przez uciekające oddziały wojsk

rządowych. Naczelný dowódca wojsk japońskich na Yang-Tse otrzymał polecenie z Tokia, by celem ochrony życia i mienia obywateli japońskich użył wszelkich środków, jakie będzie uważał za stosowne.

Z Szanghaju donoszą, że amerykański konsul generalny otrzymał telegram iskrowy od kanonierki amerykańskiej o ostrzelaniu jej koło Szangszy przez komunistów z armat i karabinów maszynowych. Jeden marynarz został zabity a pięciu odniosło rany. Kanonierka wezwwała pomocy od eskadry amerykańskiej w Szanghaju.

Wedle oficjalnego komunikatu rządu nankijskiego, wojska rządowe zdobyły miasto Czangsza, opanowane niedawno i zniszczone przez komunistów. Armja komunistyczna kontynuuje marsz na Hankau, dokąd rząd wysłał posiłki w postaci dwóch dywizyj. Do portu w Hankau zawiął krążownik angielski „Cumberland“ celem zabezpieczenia życia i mienia obcokrajowcom.

Rewolucja w Indiach trwa w dalszym ciągu.

Wiadomości angielskie donosily, jakoby w Indiach zanosilo się na ugode. Tymczasem rewolucja wre nadal, a rząd angielski używa coraz to brutalniejszych środków walki. Więzienia w Indiach są tak przepelnione, że trzeba budować nowe.

Bojkot towarów angielskich zaostrza się, wskutek czego kupcy angielscy masowo bankrutują.

Wedle oficjalnego komunikatu podczas niedzielnych rozruchów w Bombaju zostało 259 osób rannych, z których 171 musiano oddać opiece szpitalnej.

sce, że pod firmą gospodarczą organizuje anty-sowiecki związek państw środkowo-europejskich, związek o charakterze wybitnie politycznym. Być może, że Rosja w ten sposób pragnie wymusić zaproszenie na ową konferencję. Nie brak głosów, które w konferencji warszawskiej chcą widzieć dalszy ciąg konferencji w Sinaja o szerzej zakreślonym programie.

Znaczenia gospodarczego tej konferencji przecenić nie należy, zwłaszcza jeżeli chodzi o Polskę. Położenie rolnictwa polskiego jest znacznie trudniejsze, aniżeli położenie rolników w innych krajach. Polska jest bardzo biedna, przeciętny obywatel wskutek ubóstwa nie może w dostatecznej mierze konsumować ani towarów przemysłowych ani rolniczych. Stąd zastój zarówno w przemyśle jak w rolnictwie. Zaradzić może takiej sytuacji przede wszystkim rozsądna polityka gospodarcza państwa. Nie jest to zatem tylko problem zbytu i ceny.

Niemniej spodziewać się należy, że konferencja w Warszawie wysunie ważne postulaty rolnictwa polskiego w związku z międzynarodową sytuacją gospodarczą.

Plany angielskie.

Nawet Anglja zastanawia się nad położeniem rolnictwa w swoim kraju. Zabrał w tej sprawie głos niedawno angielski minister skarbu Snowden i nakreślił ze swego stanowiska program gospodarczej polityki państwowej w zakresie

rolnictwa. Całą kwestję agrarną potraktował przeważnie jako problem socjalny. Niemożność zatabowania bezrobocia skłania go do szukania pracy dla bezrobotnych. Snowden pragnie umieścić na działkach kilku lub kilkunastu morgowych, pomyślanych jako gospodarstwa warzywnicze, około 100.000 bezrobotnych, a oprócz tego chce wzmocnić gospodarstwa drobnych rolników nadaniem ziemi.

Nadprodukcja w rolnictwie a równocześnie miliony giną z głodu.

Ciekawe uwagi na temat współczesnej gospodarki rolnej wypowiedział b. francuski minister skarbu Cayaux, rozpatrując współczesną ogólno-swiatową sytuację gospodarczą. Widzi w położeniu gospodarczym przede wszystkim skutek stosunków politycznych, szalonej nienawiści pomiędzy narodami. Cała środkowa i zachodnia Europa, nie mówiąc już o Ameryce, nie może zbyć swojej produkcji, ale równocześnie, powiada, giną z głodu miliony Rosjan i Chińczyków. Stosunki polityczne, nienawiść pomiędzy narodami uniemożliwiają przesunięcie produktów rolnych tam, gdzie ich potrzeba.

Tak temat agrarny przeważa chwilowo w międzynarodowej dyskusji gospodarczej. Miejmy nadzieję, że chociaż w części projekty ustalone doczekają się wykonania i przyniosą ulgę utrapionemu rolnictwu.

„Stalość przekonań stanowi wielką wartość człowieka, świadczy bowiem i o stalości charakteru.

Bolesław Limanowski, sędziwy historyk polski i socjolog, senator Rzeczypospolitej, zapatrzył wstępem książkę Marjana Porczaka „Dyktator Józef Piłsudski i Piłsudczycy”. Ze względu na wielką doniosłość myśli poruszonej przez Limanowskiego, przytaczamy ją w całej osnowie:

Każdy człowiek myślący i mający pewne poczucie swej godności obywatelskiej, musi mieć jakieś przekonania, wpojone lub nabyte, **lecz zawsze zgodne z jego sumieniem.**

Jakto, powiedzą, więc nauka i doświadczenie życiowe nie wpływają na zmianę przekonań? Tak, wpływają, ale zmiana odbywa się powoli i nigdy — we wręcz przeciwnym kierunku. Jeżeli sumienie nam wskazało, że **czarne jest złem, a dobro białem, to zmiana może zachodzić w coraz większym oddaleniu się od czarnego i w zbliżeniu się do coraz większej białości.** Licha to już sprawa z sumieniem, jeżeli wczorajsze czarne na drugi dzień staje się białem.

Stało się modą krzyczeć na partyjnictwo i oskarżać partje o samą szkodliwą działalność. **Tam, gdzie są przekonania, musza być i partje. Dla skutecznego zrealizowania swych przekonań ludzie, którzy mają przybliżone przekonania, łączą się w partje. Dla dobra publicznego wielość partyj nie jest korzystną, lecz stokróż gorszą jest bezpartyjność, bo oznacza brak przekonań.** Zamiast sumienia — motorem staje się interes osobisty.“

Trzęsienie ziemi w Rosji.

Z Moskwy donoszą o gwałtownym trzęsieniu ziemi, jakie w poniedziałek nawiedziło północno-wschodnie wybrzeże morza Kaspijskiego. Wskutek trzęsienia ziemi kilka miejscowości miało ulec zupełnemu zniszczeniu. Mówią o 500 zabitych i 4 tysiącach rannych. Rzeka Ural miała wystąpić z brzegów, gdyż koryto jej wskutek trzęsienia ziemi zostało zasypane. Dotychczas niema potwierdzenia tej wiadomości.

Bunty chłopów w Bolszewji.

W północnej części Kaukazu bunt chłopów przeciw kolektywizacji gospodarstw rolnych przybiera coraz groźniejsze rozmiary. W powiecie Terek zebrała się większa grupa zamożnych chłopów, którym zboże zabrano do magazynów rządowych, napadają na magazyny i podpalają je. W ten sposób spłonął tam doszczętnie jeden z największych magazynów rządowych wraz z wielkim zapasem zboża. Ośmiu chłopów złapano na gorącym uczynku podpalania i aresztowano ich. Grozi im kara śmierci.

Wyrok na Tukę prawomocny.

Sąd najwyższy odrzucił skargę apelacyjną Dra Tuki, byłego posła i sekretarza partji ludowej dra Hlinki, skazanego w roku ubiegłym na 15 lat więzienia za spisek przeciwko republice i zbrodnię wyjawienia tajemnicy wojskowej.

Krwawe zajścia w państwie faszystów.

Jak donoszą z Turynu, doszło tam do krwawych starć między strajkującymi robotnikami antyfaszystowskimi, fabryki samochodowej „Fiat”, a policją. Dla rozproszenia kilkuset demonstrujących, władze wysłały na miejsce oddział kawalerji z karabinami maszynowymi, który przez rozwścieczony tłum powitany został gradem kamieni i pojedynczymi strzałami.

Wywiązała się krwawa walka uliczna, w czasie której po obu stronach padło kilku zabitych i kilkunastu rannych. Dopiero po dłuższym wysiłku dało się uśmierzyć wzburzone masy. Policja dokonała szeregu aresztowań.

Antisanacyjny związek legionistów.

W Warszawie, Krakowie, Dąbrowie i Lwowie rozpoczęto agitację antisanacyjnego związku legionistów. Do związku lwowskiego przystąpiło przeszło 400 członków b. legionistów.

Stronnictwa ludowe tworzą wspólny klub parlamentarny?

Z Warszawy donoszą: W rokowaniach komisji delegowanych do zjednoczenia stronnictw ludowych nastąpił zwrot. Na ostatnim posiedzeniu komisji zgodzono się na zasadę, aby przed zjednoczeniem stronnictw dokonać fuzji ich reprezentacji parlamentarnych na terenie Sejmu i Senatu. Wszystkie trzy kluby, a mianowicie Wyzwolenie, Stronnictwo Chłopskie i Piast mają się zarejestrować w kance-

larji sejmowej, jako klub wspólny o wspólnej firmie i wspólnym zarządzie.

Opracowanie wytycznych tez wspólnego programu politycznego poruczono p. Rajatowi, opracowanie zasad organizacyjnych posłowi Sosze (Str. Chłopskie), poseł Putek ma przedłożyć projekt regulaminu dla wspólnej reprezentacji parlamentarnej.

Rewolty rolników na Śląsku niemieckim.

„Berliner Lokal-Anzeiger“ z dnia 25 czerwca 1930 ogłosił artykuł o położeniu rolników w polskiej części Górnego Śląska, w którym w niesłychanie przesadnych barwach narzeka na dołę chłopów i rządu polskie.

Że chłopom śląskim nie powodzi się dobrze, to prawda, ale że stokróż gorzej dzieje się chłopom na Śląsku niemieckim, to również jest rzeczą znaną. Na dowód w jakim to raju żyją chłopcy po niemieckiej stronie granicy na Śląsku, przytaczamy poniżej sprawozdanie pisma niemieckiego „Bote aus dem Riesengebirge“, wychodzącego w Hirschberg pod tytułem „Kundgebungen schlesischer Wirten“.

Z inicjatywy śląskiego Związku Rolników (Landsbund) szereg grup tego związku zorganizowało powiatowe demonstracje, które miały być zwrócone przeciwko zawarciu umów z Polską i Finlandją, przeciwko wysokim opłatom socjalnym, ale przytem miały zwrócić uwagę czynnikiem miarodajnym na ciężkie położenie rolnictwa.

Na zebraniach omówiono położenie rolników, poczem przyjęto następująca rezolucję równobrzmiącą na wszystkich zebraniach:

„**My rolnicy śląscy wszystkich warstw, bez względu na przynależność partyjną, nie możemy dłużej milczeć i czekać na ostatni cios śmiertelny i oświadczamy niniejszem:**

1. **Że nie możemy więcej płacić podatków,**
2. **że nie możemy opędzać nadal w wysokości dotychczasowej opłat gminnych i szkolnych,**

3. że nie możemy odtąd popierać żadnych celów humanitarnych, bo sami staliśmy się żebrakami.

4. że musimy przejść do gospodarki ekstenzywnej (zmniejszenie produkcji) ponieważ nie możemy popełniać na sobie samobójstwa gospodarczego (totproduzieren),

5. że wskutek tego zmniejszy się znacznie siła nabywcza na wszelkich polach, która dotknie inne zawody i wytworzy nowe masy bezrobotnych,

6. że także my przyczynimy się niedobrowolnie do powiększenia bezrobocia, ponieważ przy zmniejszonej produkcji musimy zwalniać robotników, nie mogąc ich zapłacić.

Skradziono nam ponownie żniwo pomimo przyrzeczeń rządu. Nikt nie może oczekiwać od nas byśmy wierzyli, że przyszłe żniwo i następne będą lepsze.

Musimy z ciężkim sercem ale stanowczo pomóc sobie sami, skoro zarządzenia Rządu z powodu długoletniej złej gospodarki nie odniosły skutku“.

Taką rezolucję przedłożono władzom w poszczególnych okręgach.

Rolnicy Polacy mogą z niej wywnioskować, że chłopom niemieckim jest tak źle, jak nigdzie na świecie. Agitatorzy niemieccy nie mają prawa moralnego do wyzyskiwania ciężkiego położenia rolnictwa polskiego do celów swej propagandy. Chłopom polskim powodzi się źle, ale niemieckim jeszcze gorzej.

Kłeska powodzi w Jndjach i Japonji.

Indje nawiedziła onegdaj wielka powódź. Koło Loi przerwał wezbrany Indus, wał na przestrzeni trzech kilometrów i zalał całą okolicę. Ogromne przestrzenie wyglądają jak jedno wielkie jezioro.

Przeszło 100 wsi zniknęło z powierzchni ziemi, około 100 tysięcy morgów uprawnej roli jest zniszczonych. Szkody szacują na milion funtów. Liczba uchodźców z terenu powodzi wynosi 30 tysięcy ludzi.

„Times“ przynosi szczegóły powodzi, która nawiedziła całą środkową Japonję. W następstwie niestających opadów wylały prawie wszystkie rzeki zalewając całą okolicę w szerokim promieniu. Do niedawna gęsto zaludnione miejscowości wyglądają jak jedno wielkie jezioro. Tysiące osad ludzkich woda zniszczyła doszczętnie. Także wielkie miasta poniosły olbrzymie straty. W Osaka stoi 10 tysięcy domów pod wodą, w Tokio 4 tysiące, a w Tottori 3 tysiące. Liczby ofiar powodzi dotychczas nie zdołano ustalić.

Czy to prawda?

Przed kilku miesiącami odbyło się otwarcie państwowej fabryki nawozów sztucznych w Mościcach, wybudowanej kosztem państwa za sumę około 100 milionów zł.

Obecnie pojawiła się wiadomość, że fabryka ta (państwowa!) powierzyła wysyłkę swych towarów zagranicę pewnej firmie niemieckiej, mimo że dwie poważne firmy polskie złożyły zarządowi fabryki korzystne propozycje.

Jeżeli to jest prawda, a dotychczas żadnej z gazet, które tą wiadomość podały, sprostowania nie nadesłano — to fakt ten nie bardzo dobrze świadczy i o dyrekcji fabryki i o ministerstwie przemysłu i handlu, któremu ta państwowa fabryka podlega.

„Cud“ nad Wisłą.

Oficjalny obchód dziesiątej rocznicy zwycięstwa nad bolszewikami, wyznaczył komitet pod przewodnictwem marszałka Senatu Szymańskiego na dzień 18 października. Obecnie ukazały się wezwania do udziału w obchodzie rocznicy „Cudu nad Wisłą“ w Wierchosławicach dnia 17 sierpnia. Na czele komitetu obchodu stoi poseł Krzciuk, przemawiać mają ówczesny premier Witos, b. marszałek Sejmu Rataj i ksiądz Panaś.

Przed konferencją agrarną.

„Reichspost“ pisze:

Polska, będąca największym państwem agrarnym na wschodzie Europy, zaprosiła ministrów rolnictwa krajów środkowo-europejskich na konferencję do Warszawy, nie omijając również Czechosłowacji. Polska zamierza widocznie powołać do życia międzypaństwową organizację sprzedaży produktów rolniczych.

Obecnie zanoszą się więc na nowe gospodarczo-polityczne ugrupowanie w Europie południowo-wschodniej, które z europejskiego punktu widzenia należy szczerze powitać.

Strajk „ubezpieczeniowy“ we Francji.

„Excelsior“ donosi, że ruch strajkowy przeciw potrąceniu robotnikom składek na ubezpieczenie społeczne w Lille wzrasta.

Ogółem strajkuje 15 tysięcy robotników włókienniczych i 10.870 robotników metalowych.

Powrót parlamentarzystów z Londynu.

Delegacja polska, która brała udział w obradach Unji Międzyparlamentarnej w Londynie, powróciła już do Warszawy. Naogół delegaci wrócili zadowoleni i stwierdzili, że dla Polski obrady wypadły korzystnie.

